

İSTANBUL KARA SURLARI İÇİN KAYNAK YARATILMASINA YÖNELİK STRATEJİK PLAN

KİVİ Stratejik Planlama A.Ş.

www.kivi.com.tr

T: +90 850 532KIVI (5484)

E: info@kivi.com.tr

KİVİ ÇALIŞMA EKİBİ

Proje Koordinatörü : Ömer YILMAZ, oy@kivi.com.tr

Koordinatör Yardımcısı : Cansu ÇEKLİ, cc@kivi.com.tr

Grafik Tasarım : Fırat SEYMEN, fs@kivi.com.tr

Ekip Üyesi : Saadet İlayda BÜYÜKGAGA, ib@kivi.com.tr

Destek : Biçem KAYA, mimar

DANIŞMANLAR

Haydar Karabey, Kentsel Tasarım

Ömer Devrim Aksoyak, Kültürel Miras Yönetimi

Serim Dinç, Ekoloji & Kentsel Tarım

Halim Bulutoğlu, Turizm

Erhan Öncü, Ulaşım

Ayhan Han, Tarih

Kıvanç Başak, Arkeoloji & Mimarlık Tarihi

Basım Tarihi: Ocak 2021

İSTANBUL KARA SURLARI İÇİN KAYNAK YARATILMASINA YÖNELİK STRATEJİK PLAN

Bu çalışma, Kivi Stratejik Planlama AŞ tarafından İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Varlıkları
Dairesi Projeler Müdürlüğü adına hazırlanmıştır.

© 2021

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	2
ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ	4
KISALTMALAR LİSTESİ	5
YÖNETİCİ ÖZETİ	8
1. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM	12
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	20
2.1. Kültürel Mirası Koruma Kavramı ve Tarihsel Gelişimi	20
2.2. Türkiye’de Kültürel Mirasın Korunmasına İlişkin Politikalar, Kurumsal Yapı ve Yasal Çerçeve	24
2.3. Koruma Bilincinin Arttırılmasına İlişkin Faaliyetler ve Eğitim	29
2.4. Kültürel Mirasın Korunmasında Turizmin Bir Araç Olarak Kullanılması	31
2.5. İstanbul Kara Surları ve Turizm	33
3. ALANIN TANIMI	38
3.1. Alanın Konumu	38
3.2. Tarihçe	40
3.3. Alanla İlgili Mevcut Çalışmalar	48
3.4. Alanla İlgili Üst Ölçek Politika ve Stratejiler	53
3.5. Kara Surları ve Yakın Çevresi için Geliştirilen Planlar ve Kararlar	67
3.6. Paydaşlar	79
4. POTANSİYELLER VE RİSKLER	84
4.1. Turizm ve Ziyaretçi Yönetimi	84
4.2. Koruma ve Restorasyon	85
4.3. Koruma, Planlama ve Kentsel Kalite	87
4.4. Yönetim ve Eşgüdüm	89
4.5. Erişilebilirlik	91
4.6. Eğitim Bilinçlendirme ve Katılım	92
4.7. Risk Yönetimi	92
4.8. İtibar Yönetimi	94
5. STRATEJİK PLANIN ANAHTAR KONULARI	98
5.1. Yönetim ve Eşgüdüm	98
5.2. Koruma, Planlama ve Kentsel Kalite	104
5.3. Koruma ve Restorasyon	104
5.4. Erişilebilirlik	104

5.5. Eğitim, Bilinçlendirme ve Katılım	105
5.6. Turizm ve Ziyaretçi Yönetimi	105
5.7. Risk Yönetimi	108
5.8. İtibar Yönetimi (İletişim, Tanıtım ve Pazarlama)	109
6. VİZYON, HEDEF VE STRATEJİLER	114
ANAHTAR KONULAR VE HEDEFLER	116
YÖNETİM VE EŞGÜDÜM	118
KORUMA, PLANLAMA VE KENTSEL KALİTE	120
KORUMA VE RESTORASYON	124
ERİŞİLEBİLİRLİK	126
EĞİTİM, BİLİNÇLENDİRME VE KATILIM	128
TURİZM VE ZİYARETÇİ YÖNETİMİ	132
RİSK YÖNETİMİ	144
İTİBAR YÖNETİMİ	146
7. PAZARLAMA EYLEM PLANINA DOĞRU	150
7.1. Dünyada Kültürel Mirasın Korunmasına Kaynak Yaratılması ile ilişkili Politikalar	151
7.2. İstanbul Kara Surları'nın Korunması için Kaynak Yaratılması ve Finansman Arayışında Yol Haritası	156
7.3. Potansiyel Finansman Kaynakları: Hibe ve Fonlar	159
Kaynakça	166
EK – 1 Burç Maliyet Listesi	170

ŞEKİLLER VE TABLOLAR LİSTESİ

GRAFİKLER

Grafik 1. İstanbul Kara Surları'nın Tarihsel Süreci	46
---	----

ŞEKİLLER

Şekil 1. İstanbul Tarihi Yarımada Kara Surları'nın konumu	38
Şekil 2. İstanbul Tarihi Yarımada ve surlar	40
Şekil 3. Konstantin ve 2. Theodosius surları	42
Şekil 4. 1815 Kauffer ve 1821 tarihli Kara Surları haritaları	43
Şekil 5. 1853-1860 -1882 Stolpe tarihli Kara Surları haritaları	43
Şekil 6. 1913-14 Alman Mavileri, 1918 tarihli Necip Bey ve 1922 tarihli haritalar	44
Şekil 7. Altın Kapı	45
Şekil 8. Krischen'e göre Region Kapı (Mevlevihane Kapı)	45
Şekil 13. İstanbul Kara Surları Restorasyon Projeleri Etapları	48
Şekil 14. Gelişme Eksenleri, Öncelik Alanları ve Stratejiler, İstanbul Stratejik Planı, İBB	61
Şekil 15. İstanbul Tarihi Yarımada Alan Yönetim Planı Akış Şeması	62

TABLolar

Tablo 2. İstanbul Tarihi Yarımada Yönetim Planı Kara Surları ile ilgili Eylemler	65
Tablo 3. İstanbul Stratejik Planı ilgili Eylemler	66
Tablo 4. İstanbul Stratejik Planı ilgili Eylemler	67
Tablo 5. Paydaş Kamu Kurumları	79
Tablo 6. Paydaşlar için Önerilen Görev ve Sorumluluklar	101
Tablo 7. Yönetim ve Eşgüdüm Stratejileri	119
Tablo 8. Koruma, Planlama ve Kentsel Kalite Stratejileri	121
Tablo 8. UNESCO Dünya Miras Fonu, Süreç ve Bütçe	160
Tablo 9. Koruma ve Restorasyon Stratejileri	125
Tablo 10. Erişilebilirlik Stratejileri	127
Tablo 11. Eğitim, Bilinçlendirme ve Katılım Stratejileri	129
Tablo 11. Eğitim, Bilinçlendirme ve Katılım Stratejileri	131
Tablo 12. Turizm ve Ziyaretçi Yönetimi Stratejileri	133
Tablo 13. Risk Yönetimi Stratejileri	145
Tablo 14. İtibar Yönetimi Stratejileri	147

KISALTMALAR LİSTESİ

AYP: Alan Yönetim Planı

BİMTAŞ: Boğaziçi İnşaat Müşavirlik A.Ş.

DKDMKS: Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme

DMA: Dünya Miras Alanları

DMK: Dünya Miras Komitesi

DML: Dünya Miras Listesi

DMM: Dünya Miras Merkezi

GEEAYK: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu

ICCROM: Uluslararası Kültürel Varlıkların Restorasyonu Ve Korunması

ICOMOS: Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi

IUCN: Dünya Doğayı Koruma Birliği

İBB: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

KA: Koruma Alanı

KAİM: Koruma Amaçlı İmar Planı

KUDEB: Koruma, Uygulama ve Denetim Büroları

KVTVKK: Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu

SOKM: Somut Olmayan Kültürel Miras

STK: Sivil Toplum Kuruluşu

TADML: Tehlike Altındaki Dünya Miras Listesi

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu

WHC: Dünya Miras Merkezi

YÖNETİCİ ÖZETİ

YÖNETİCİ ÖZETİ

Ülkemizde, UNESCO Dünya Miras Listesine kayıtlı 18 alan içerisinde, İstanbul'daki diğer 3 alan ile birlikte Üstün Evrensel Değere sahip olduğu kabul edilmiş olan İstanbul Kara Surları için koruma çalışmaları kapsamında, projeleri hazırlanmış ve onaylanmış restorasyon çalışmalarının gerçekleştirilmesine yönelik kültürel mirasın fonlanması amacı ile Kara Surları için Stratejik Plan hazırlıkları sürmektedir. Kara Surlarının itibarının yeniden ön plana çıkarılmasını, Kara Surları'nın mevcut hali ile Üstün Evrensel Değeri gözetilerek, İstanbul için oldukça önemli bir tarihi belge olma niteliğini koruyarak yapılmaya çalışılan restorasyon ve onarım çalışmaları için İstanbul Büyükşehir Belediyesi, çağdaş koruma yaklaşımlarını benimseyerek Kara Surları ve çevresi için koruma ve itibarını ön plana çıkarma kampanyası girişimlerine başlamıştır.

Kültürel mirasın fonlanması için Kara Surlarının sahip olduğu itibarın görünürlüğünün artırılması, alandaki somut ve somut olmayan kültürel mirasın oluşturduğu potansiyeller ile risklerin gözetilmesi ve kentsel mekânsal kalitenin artırılması ile Kara Surları ve çevresinin İstanbul'un gündelik yaşantısında yeri olan, güvenli bir şekilde deneyimlenen bir odak ve kentsel koruma/arkeoloji çalışmalarında iyi bir örnek haline gelmesi için başlatılan çalışmaların ilk adımı olan "İstanbul Kara Surları'nın Korunması için Kaynak Yaratılması Stratejik Planı" hazırlanmasına karar verilmiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı bünyesindeki bu çalışma KİVİ Stratejik Planlama A.Ş. tarafından yürütülmüştür.

Çalışmanın amacı; İstanbul Kara Surları'nın görünürlük, farkındalık ve itibarını ön plana çıkarmak suretiyle korunması için bütçe oluşturulmasını sağlayacak kaynağın yaratılması ve muhtemel destekleyicilere tanıtılması üst kabulüne uygun olarak stratejilerin belirlenmesi; bu stratejilerin altında amaçların listelenmesi ve amaçlara erişmek için gereken eylemlerin bulunacağı eylem planının hazırlanmasıdır. Bu amaca yönelik olarak geliştirilmiş olan vizyon şu şekildedir:

"UNESCO Dünya Mirası Listesi kayıtlı alan olarak Üstün Evrensel Değerini, özgünlüğünü ve bütünlüğünü koruyan, çağdaş koruma ilkelerine uygun olarak restorasyon ve bakım çalışmaları sürekli olarak yürütülen, içinde bulunduğu kentsel morfolojik ve sosyal doku ile birlikte değerlendirilecek biçimde tanımlanmış, kendi ve çevresindeki somut ve somut olmayan kültürel varlıklar ile birlikte bütüncül bir bakış açısı ile geliştirilmesi planlanan, İstanbul'un tarihi alanları ile birlikte üst ölçekli kentsel gelişme planlarında alanın belirlenmiş ve belirlenecek tüm değerleri ile birlikte ele alındığı Kentsel Kültürel Peyzaj Alanı olarak İstanbul Kara Surları'nın itibarını ön plana çıkarmak suretiyle korunması için kaynak yaratılmasını sağlamaktır".

Bu kapsamda çalışma 2 aşamada ele alınmıştır:

1. Envanter

2. Stratejik Plan

Stratejik Plan çalışması; İstanbul Kara Surları'nın görünürlük, farkındalık ve itibarını artırmak suretiyle korunması için bütçe oluşturulmasını sağlayacak kaynağın yaratılması ve muhtemel destekleyicilere tanıtılması üst kabulüne uygun olarak belirlenen anahtar konular doğrultusunda hedeflerin belirlenmesi; bu hedeflerin altında stratejilerin listelenmesi ve hedeflere erişmek için gereken eylemlerin bulunacağı eylem planının hazırlanmasını kapsamaktadır.

Çalışma süresince yapılan araştırmalar, saha çalışmaları, birebir görüşmeler ve çalıştay ile edinilen tüm bilgi ve görüşler yorumlanarak ortaya bir stratejik plan ve yol haritası konmuştur.

Çalışmanın ardından hazırlanan stratejik planın izleme ve değerlendirmesi yapılarak İdare ve belirlenen diğer sorumlu kurumlar ile görüşmeler yapılmalı, stratejiler ve eylemler hayata geçirilmelidir.

1. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM

1. AMAÇ, KAPSAM VE YÖNTEM

Çalışmanın kapsamı; İstanbul Kara Surları'nın görünürlük, farkındalık ve itibarını artırmak suretiyle korunması için bütçe oluşturulmasını sağlayacak kaynağın yaratılması ve muhtemel destekleyicilere tanıtılması üst kabulüne uygun olarak stratejilerin belirlenmesi; bu stratejilerin altında amaçların listelenmesi ve amaçlara erişmek için gereken eylemlerin bulunacağı eylem planının hazırlanmasıdır.

Bu çalışma için belirlenen vizyon:

“UNESCO Dünya Mirası Listesi kayıtlı alan olarak Üstün Evrensel Değerini, özgünlüğünü ve bütünlüğünü koruyan, çağdaş koruma ilkelerine uygun olarak restorasyon ve bakım çalışmaları sürekli olarak yürütülen, içinde bulunduğu kentsel morfolojik ve sosyal doku ile birlikte değerlendirilecek biçimde tanımlanmış, kendi ve çevresindeki somut ve somut olmayan kültürel varlıklar ile birlikte bütüncül bir bakış açısı ile geliştirilmesi planlanan, İstanbul'un tarihi alanları ile birlikte üst ölçekli kentsel gelişme planlarında alanın belirlenmiş ve belirlenecek tüm değerleri ile birlikte ele alındığı Kentsel Kültürel Peyzaj Alanı olarak İstanbul Kara Surları'nın itibarını ön plana çıkarmak suretiyle korunması için kaynak yaratılmasını sağlamaktır”.

Stratejik plan aşağıdaki kavramlara değinecek ve/veya bu kavramlarla ilgili bilgiler içerecektir:

- Dünya’da kültürel mirasın korunması ile ilişkili politikalar
- Türkiye’de kurumsal yapı
- Yasal çerçeve
- Eğitim
- Kültürel mirasın korunmasına ilişkin sayısal büyüklükler
- Koruma bilincinin arttırılmasına ilişkin faaliyetler
- Temel politika belgeleriyle ilişkiler
- İstanbul Kara Surları’nın itibarının artırılması projesine ilişkin
 - Hedefler
 - Stratejiler
 - Eylemler
 - İzleme ve değerlendirme

İstanbul Kara Surları için kaynak yaratılmasına yönelik stratejik plan oluşturulmasına ilişkin yürütülen hazırlık aşamaları şu şekilde özetlenebilir;

- Öncelikle İstanbul Kara Surları konusunda daha önce yapılmış analiz, araştırma raporları, makaleler, tezler, tematik raporlar, eylem planları, yönetim planları incelenmiştir.
- Akabinde saha ziyaretleri gerçekleştirilerek fiziki tanımlamalar ortaya çıkarılmıştır. Güncelliğini ve potansiyelini koruyan noktalar ele alınarak çalışmalar yapılmıştır.
- Çalışmaya yön verecek ana konularda danışmanlar ve diğer uzman kişilerle derinlemesine mülakatlar gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Kara Surları için kaynak yaratılmasına yönelik stratejik plan oluşturulma süreci katılımcı bir anlayışla gerçekleştirilmiş olup bu kapsamda, saha ziyaretleri, kilit paydaşlarla görüşmeler ve diğer girdiler sürece dâhil edilmiştir. İstanbul Kara Surları için tüm yönleriyle kapsamlı bir durum değerlendirmesi yapmak amacı ile güçlü ve zayıf yönler belirlenmiş ve buna bağlı olarak strateji, öncelik ve politika önerileri sunulmuştur. Genel süreç beş safhada düzenlenmiş olup kilit eylemler ve çıktılar aşağıdaki gibidir:

1. Literatür taraması

Doğal ve kültürel değerler, altyapı ve sosyal sermayenin analiz edilmesi ve Kara Surlarına yönelik şimdiye kadar yapılan çalışmaların analizinde elde edilen verilerin kullanılmasıyla hazırlanmıştır.

Kaynakça

Ahunbay, Metin, Kara Surları, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, c.7, İstanbul 1994.

Ahunbay, Metin; Ahunbay, Zeynep; Sur Onarımları, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, c.7, İstanbul 1994.

Arabacıoğlu, Feride Pınar, Sur - Kent İlişkisinin Çevre Düzenleme Kriterleri Açısından Değerlendirilmesi, YTÜ Fen Bil. Enst. Doktora Tezi, İstanbul 2007.

Arabacıoğlu, Feride Pınar, Barkul, Ömür, Kentsel Mekanın Bir Parçası Olarak Surlar: İstanbul Kara Surları ve Çevresinde Bir Proje Çalışması, Mimarist Dergisi, Sayı 41, sf. 73 - 75, Eylül 2011

Atalı, Hakan; Kentsel Yenileme Sürecinde Ayvansaray (Türk) Mahallesi Örneği Yüksek Lisans Tezi

Başer, Bahar ve Hayriye Eşbah Tunçay, "Understanding The Spatial And Historical Characteristics Of Agricultural Landscapes in İstanbul", ITU A/Z Vol.7, 106-120.

British Council. (2020, Kasım 11). Başvuru Çağrısı: Kültürel Koruma Fonu: 2016 – 2020. British Council Türkiye Resmi Web Sitesi: <https://www.britishcouncil.org.tr/events/cultural-heritage-programme-2016-2020> adresinden alındı Çorakbaş, Figen Kıvılcım; Aksoy, Asu ve Ricci, Alessandra; İstanbul Kara Surları Dünya Miras Alanı Koruma Sorunları İzleme Raporu Tarihi Yedikule Bostanları Üzerine Özel Bir İnceleme, 2014

Emre, G. (2019). Kültürel Mirasın Korunması. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, Kültürel Miras ve Turizm Önlisans Programı.

European Commission. (March 1996). European Sustainable Cities, Report. Expert Group on The Urban Environment. Brussels: DG Environment, Nuclear Safety and Civil Protection.

European Union. (13-14 May 1998). Opinion on Urban Cultural Tourism and its Employment Impacts. Brussels: Committee of the Regions.

Eyice, Semavi, "Tarih İçinde İstanbul ve Şehrin Gelişmesi", Atatürk Konferansları, VII (1975), Ankara 1980, sayfa 89-182

Eyice, Semavi, İstanbul'da İhmal Edilmiş Tarihi Bir Semt, Ayvansaray, Taş Vakfı Dergisi, Cilt 2, Sayı 5, Nisan 1987, sayfa 33-49.

Gölsevil, İnci, İstanbul Sur Kapıları, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, yayınlanmamış mezuniyet tezi, İstanbul 1969

Gültekin Turgut, N., & Uysal, M. (2018). Kültürel Miras Bilinci, Farkındalık ve Katılım: Taşkale Köyü Örneği. Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Derneği, 8(15).

Herbert, David T. (1995). Heritage, Places, Leisure and Tourism. İçinde David T. Herbert (Editor), Heritage, Tourism and Society (ss. 1 - 20). first published. London: Manseli Publishing Limited.

İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçiş Projesi Kültürel Miras Etki Değerlendirmesi "AVRASYA TÜNELİ" Doku Etki Değerlendirmesi, Mayıs 2013

İstanbul Tarihi Yarımada Alan Yönetim Planı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul, 2018.

James, Peter C. (November 1981). The Need for Heritage Conservation Organizations. Proceedings from the Tourism and Heritage Conservation Conference (ss. 15- 18). Manila.

Kaderli, L. (2014). Kültürel Miras Koruma Yaklaşımlarının Tarihsel Gelişimi. TÜBA-KED, 29-39.

Mieczkowski, Zbigniew. (1990). World Trends in Tourism and Recreation. Peterlang Publication.

Müftügil Yalçın, A. S., Emiroğlu, T., & Güner, D. (2016). Fon Veren Kurumlar için Sosyal Etki Ölçümleme Rehberi. İstanbul: Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu Yayınları.

Müller-Wiener W., İstanbul'un Tarihsel Topografyası, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2002.

Ortaylı, İlber, 2003, "Tarihsel Perspektiften Sur Dışı", Surların Öte Yanı Zeytinburnu, editör: Burçak Evren, Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, 154-163.

Sarı, Tuba, Arş. Gör., İTÜ, Mimarlık Bölümü, Sınır(sız)-Yer(sız)-Mekân(sız): Kara Surlarının Kentsel Dokudaki Temsil Sorunsalına İlişkin Bir Okuma

Sarımeşe, F.; 18. ve 19. Yüzyıl İstanbul Surlarında İnşa Ve Onarımlar. İstanbul: Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Sanatı Anabilim Dalı Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, 2018.

- Tanyeli, G. 2007. İstanbul karasurlarında 1986-90 yılları arasında yapılan onarımlar”, Karasurlarının korunması için uygun yaklaşım ve yöntemler sempozyumu, 32-36, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.
- TC Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2020, Kasım 17). Kültür Turizmi. İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Web Sitesi: <https://istanbul.ktb.gov.tr/TR-209567/kultur-turizmi.html> adresinden alındı
- Tunay, İnci; İstanbul sur kapıları. Topkapı, İstanbul: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür A. Ş Yayınları, 2014.
- Turnbull, S., 2004, The Walls of Constantinople AD 324-1453, Osprey Publishing Ltd.
- Tunbridge, J.E. Asworth, G. J. (1996). Dissonant Heritage: The Management of the Past as a Resource in Conflict. England: John Wiley and Sons Ltd.
- Türkoğlu, S. (2002). Türkiyede Arkeolojik Sit Alanlarının Korunması ve Değerlendirilmesi Sorunu. Türkiyede Arkeolojik Sit Alanlarının Korunması ve Değerlendirilmesi Sorunu. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klasik Arkeoloji Ana Bilim Dalı.
- Uluslararası Kara Surları'nın Korunması için Uygun Yaklaşım ve Yöntemler Sempozyumu, 20 - 22 Ocak 2007, İstanbul
- Van Millingen, Aleksandr, ByzantineConstantinople, TheWalls of The City and Adjoining Historical Sites, London 1899, sayfa 248

İnternet Kaynakları

- <https://www.canercangul.com>
- <http://www.yenimesaj.com.tr/istanbulun-surlari-zamana-direniyor-H1318920.htm>
- <http://www.alanbaskanligi.gov.tr/>
- <https://www.memleket.com.tr/ayvansaray-turk-mahallesi-yenileme-calismalari-896472h.htm>
- <https://www.arkitera.com/haber/sur-dibinde-betonarme-yenileme/>
- <https://sites.ibb.gov.tr/ebrucorman/istanbul-kara-surlari-koruma-alani/>
- <https://istanbul.ktb.gov.tr/>
- <https://data.tuik.gov.tr/>
- <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/home>
- https://www.ab.gov.tr/51883_en.html
- <https://ec.europa.eu/culture/cultural-heritage/funding-opportunities-cultural-heritage>
- <https://whc.unesco.org/en/intassistance/#conservation>

EK – 1 Burç Maliyet Listesi

	Burç	Yüzey alanı (m²)	Güncel Durumu	Tahmini Maliyet
1	T74	650	Burcun tek duvarı ayakta.	1.759.434,10 ₺
2	T75	1300	Burç duvarlarının üst kısımları yıkılmış olup duvarlarda derin çatlaklar bulunmaktadır	3.259.620,40 ₺
3	T76	400	Burcun tek duvarı ayakta.	1.112.853,20 ₺
4	T79	300	Burcun tek duvarı ayakta.	853.437,40 ₺
5	T84	450	Burcun büyük kısmı yıkılmıştır. Kalan kısımda derin çatlaklar bulunmaktadır.	965.217,40 ₺
6	T88	450	Burcun büyük kısmı yıkılmıştır. Kalan kısımda derin çatlaklar bulunmaktadır.	965.217,40 ₺
7	T6	400	Sekizgen geometriye sahiptir. Bir yüzeyi ve tonozları tamamen erimiş durumdadır. Üzerinde derin çatlaklar bulunmaktadır.	1.112.853,20 ₺
8	T16	700	Burcun büyük kısmı yıkılmıştır. Derin yüzey ayrılmaları vardır.	1.829.931,14 ₺
9	T17	700	Sekizgen geometriye sahiptir. Üç yan yüzeyi erimiş durumdadır.	1.829.931,14 ₺
10	T18	1200	Yanal yüzeylerde derin çatlakları bulunmaktadır. Tonozları içe çökmüş durumdadır.	3.037.799,60 ₺
11	T19	1000	Farklı dönemlerde yapılan taş örgüler arasında derin ayrılmalar ve duvarlarda derin çatlaklar bulunmaktadır	2.594.158,00 ₺
12	T31	730	Ayakta olan üç duvar derin yarıklarla birbirinden ayrılmış durumdadır.	1.807.266,84 ₺
13	T32	500	Ayakta olan üç duvarda derin yarıklar vardır. Yüzeylerde bitkilenme gözlenmektedir.	1.334.674,00 ₺
14	T33	730	Burcun üst katı içe doğru çökmüş durumdadır. Derin çatlaklar bulunmaktadır.	1.807.266,84 ₺
15	T38	300	Burcun büyük bir kısmı yıkılmış durumdadır.	853.437,40 ₺
16	T42	650	Ayakta olan üç duvar derin yarıklarla birbirinden ayrılmış durumdadır.	1.759.434,10 ₺
17	T45	500	Burcun iki yanal yüzeyi ayakta. Derin yarıklar mevcuttur.	1.334.674,00 ₺
18	T47	200	Tek duvarı kısmen ayakta.	594.021,60 ₺
19	T48	1200	Kule genel anlamda ayakta olup beden duvarlarında derin çatlaklar bulunmaktadır.	3.037.799,60 ₺
20	T49	300	Burcun üst kısmı yıkılmış olup alt tonoz üstünde bitkilenme gözlenmiştir.	853.437,40 ₺
			Toplam	32.702.464,76 ₺

